

Forslag er gjort gjældende, at de ønske en stykkevis Reform paa Skolevesenets Omraade, vil jeg tilstaa, at jeg er enig deri; jeg ønsker ogsaa en stykkevis Reform. Den høitærede Kultusminister har sagt, at dette Lovforslag ogsaa var en stykkevis Reform, og det er forsaavidt rigtigt, det er en stykkevis Reform, der bygger videre paa det Grundlag, der er lagt i 1814. Men fordi dette Forslag er en stykkevis Reform, følger deraf just ikke, at de, der ønske en stykkevis Reform, skulde være enige med de Stykker, der indeholdes her. (En Stemme: Det er et stort Stykke). Ministerne bemærker, at det er et stort Stykke, og jeg skal ogsaa indrømme, at det paa visse Omraader er et stort Stykke.

Der er om dette Lovforslags Enkeltheder udtalt saa Meget, at jeg, for ikke at trætte Thinget, og fordi jeg iøvrigt anser det for unødvendigt, ikke vil opholde mig derved. Jeg vil derfor kun omtale nogle faa Ting, som jeg betragter som noget Nyt ved Forslaget i Sammenligning med, hvad vi have efter den gamle Skolelov. En af de efter min Mening nye Ting, som vi først støde paa, er det nye Mulktsystem. Dette nye maa jeg paa Forhaand sige, at jeg er aldeles uenig i. Jeg er overhovedet ingen Beundrer af Mulktsæsen, idet det neppe kan benegtes, at en Mulkts rammer meget uretfærdigt. En Mulkts, som ingen Straf er for den Velhavende, kan være en meget følelig Straf for den Fattige. Naar der derfor her slaas et Mulktsystem fast for Skoleforsømmelser, vel at mærke for Skoleforsømmelser, maa jeg sige, at deri kan jeg paa ingen Maade være enig, fordi jeg overhovedet er imod Mulktsystem og al den Slags Ting, og fordi jeg paa ingen Maade vil have Skoleforsømmelserne mulktterede. Hvad jeg derimod mulig kunde gaa med til at fastsætte Straf for, skulde være Forsømmelse af Forældrenes Pligt til at lade Børnene undervise. — Med Hensyn til Skolens Deling støder man ogsaa paa noget Nyt her, og det er da navnlig Forskolen. Forskolen kan i og for sig være ret nyttig og kan muligvis være til megen Gavn; men jeg har den Indvending mod Forskolen, som den fremkommer i dette Lovforslag, at den kommer som et „skal“, at den kommer til Kommunerne som en Tvang og ikke som Noget, der bør komme ad Frivillighedens Vej. Man siger til Kommunerne, at i Reglen skal der oprettes Forskoler 3 Aar, efterat Loven er traadt i Kraft. Deri ser jeg Faren, dels fordi det koster temmelig betydeligt at oprette disse Forskoler. — der kan jo være Kommuner, som ville have meget Ondt ved at udvide de store Udgifter, der følge heraf — men dels ogsaa, fordi Forskolen kan oprettes paa Steder, hvor Beboerne slet ikke ønske den. Da jeg har den Synsmaade, at det er Forældrenes Ønske om, hvorledes de ville have Børnene underviste, der skal tages Hensyn til,

kan jeg ikke være enig i, at der skal paabydes Oprettelse af Forskoler. Naar jeg siger, at dette er noget Nyt, er det forsaavidt rigtigt, som Forskolens Oprettelse ikke hidtil har været paabudt; men jeg tror neppe, at det efter den nuværende Ordning, naar en Kommune vil oprette en Forskole, vil blive den forbudt; der vil neppe blive negtet et Sogneraad at give Penge til at oprette en saadan, naar det ønsker det. Jeg kan ikke se, at der vil ske noget virkeligt Fremskridt ved Lovforslagets Bestemmelser herom. Hvor Sognebeboerne ønske det, kunne de ogsaa efter den nu bestaaende Lov faae en saadan Skole oprettet. Vi ville altsaa ikke ved denne Bestemmelse opnaa Andet end, at man sættes istand til at tvinge Folk dertil, som ikke ville gjøre det frivillig, og det vil jeg ikke være med til. — En anden Afdeling er Forsfattelsskolen, som vel ikke er paabudt, men som der efter Forslaget vilde være en temmelig stærk Opfordring til at oprette. Disse Forsfattelsskoler kunne maaske være noget meget Helbøgt; men jeg har en Frygt for, at de ville komme til at optræde som Konkurrenter til vore Folkehøjskoler og blive noget Tilsvarende til de norske Amtsskoler, og det vil jeg meget nødig have. Jeg er bange for, at der skal anvendes store Kapitaler i Kommunerne og fra Sorø Akademis Midler til Oprettelsen af disse Skoler, i hvilke Børn paa 14—16 Aar skulde undervises. Vel veed jeg, at Børn i denne Alder kunne lære og nogenlunde let tilegne sig en hel Del Kundskaber; men paa den anden Side tror jeg, at Børnene netop trænge til i den Tid at komme til legemlig Gjæring. Det er ikke saa meget Kundskabsmeddelelse, de have Brug for, som at faae anvendt deres legemlige Kræfter og at blive paa-virkede i en god og sund Retning; men dette, tror jeg, sker bedst i Hjemmene. — Med Hensyn til et fjerde nyt Punkt, som jeg vil omtale, maa jeg sige, at jeg er endnu mere uenig med Lanken, som ligger deri, end jeg har været med Hensyn til de Punkter, som jeg allerede har omtalt; det er Skoleinspektørinstitutionen. Det er jo rimeligt nok, at et Forslag, som vil udvilde videre den Tanke, der ligger til Grund for Skoleloven af 1814, maa komme til et mere skarpt og bestemt Tilsyn end det nuværende; men for os, som ere uenige i, at Lanken skal søres videre, er der neppe Andet at gjøre end at gjøre saa stærk Modstand mod denne Institution, som vi kunne. Jeg frygter for Skoleinspektørerne, fordi de nødvendigvis maa blive Sagmænd og som Følge deraf maa drive paa deres Sag ganske anderledes stærkt og med ganske anderledes virksomme Midler end det nuværende Tilsyn. Jeg frygter for, at Skoleinspektørerne ville øve en umaadelig stor Indflydelse paa Lærerne, og at de ikke alene ville faae Indflydelse paa, hvor Meget der skal læres i en Skole, men ogsaa paa, hvorledes der skal læres, at de ville